Az ünneplés méltó volt a *Szórakaténusz* munkájához. Erre az alkalomra Váczi Mária a Szórakaténusz naplójából 1981-1991 címen összeállított egy füzetet, amelyben beszámol mindazon munkáról, ami a Szórakaténuszban az elmúlt évtizedben történt. Ebből tudjuk meg azt is, hogy az 1987-ben megalakult *Kiss Áron Magyar Játéktársaság* bölcsője és kör alakú termében született az elhatározás, hogy legyen Magyar Játéktársaság, amely a Szórakaténusszal együtt szolgálja a magyar játék ügyét.

HAIDER EDIT

Gyermekkultúra - fillérekből

Üdvözlő sorok egy művelődési házhoz

Mint tudjuk, egyre kevesebb pénz jut kultúrára. Mint tudjuk, egyre-másra zárják be, építik le, adják el, szervezik át "piacképes" (azaz minél kevesebb költséggel működő és minél eladhatóbb "árut" termelő) üzemre a művelődési házakat. Az állástalan értelmiségiek nem csekély hányadát teszik ki a népművelők és viszont: a népművelők nem kis része retteg az állástalanná válástól. Éppen ezért különösen örvendetes, ha egy új művelődési intézmény születéséről és reményekre jogosító első lépéseiről adhatunk hírt. A XVII. kerületben - "Rákosborzasztón", ahogy mondani szokás - ez év nyaráig egyetlen művelődési intézmény működött: a Dózsa Művelődési Központ, s ennek volt két igen elhanyagolt, inkább csak nevében létező fiókintézménye: a rákosligeti és a rákoskerti. Július óta azonban a három Ház új, saját gárdával és új, vajúdás közepette születő programmal (bár egy kasszán maradva) a saját lábára állt. Így tehát a Rákoskerti Művelődési Ház alig néhány hónapja működik.

Meglehet ennyi idő alatt látványosabb eredményeket is produkálhatott volna (Liget mint hírlik, előbbre tart). Félig-meddig örökölte a Ház a Hajlikázó néven újjáalakult (az egykori Guruzsmából kivált) néptáncegyüttest. Ennek a csoportnak a létrejötte nem a rákoskerti művelődési ház érdeme. De azok a művészeti csoportok a megmondhatói, melyektől üzleti-pénzügyi okokból megvonták (és egyre-másra vonják meg) a próbatermet és az intézményi háttér nyújtotta támogatást (mert anyagiról persze Rákoskert esetében sincs szó), - milyen nagy szó az a próbaterem, a nyugodt munkalehetőség s egy intézmény, mely magáénak érzi őket, sikereikre büszke, munkájukra odafigyel.

Ugyanez vonatkozik a sok sikert megért, ős-rákoskerti, Ascher Oszkár nevét viselő amatőr színjátszó csoportra. De született e rövid idő alatt néhány olyan kezdeményezés is, amely figyelmet és elismerést érdemel.

Rákoskert - nevének megfelelően - valóban kertváros. És valóban "borzasztó" messze van a centrumtól, de még a peremváros-központoktól is: a jobbára önköltséges nyelvtanfolyam, szabás-varrás, gyermekbalett és karate-tanfolyamok dömpingjétől. Az önálló művelődési ház gondolata azért volt nagyon szerencsés, mert a környék lakóinak itt, helyben van szükségük és igényük okos, kellemes időtöltésre, szombat-vasárnapi programra. A rákoskerti művelődési ház munkatársai - mint most már alighanem mindenki ebben a piacgazdaságra orientálódó világban - tudják (most már saját tapsztalatukból is), hogy milyen nehéz egy új "árut" "bevezetni". S ezért első lépcsőként - nem annyira üzleti, mint inkább szociális érzéküktől vezettetve - a két elhanyagoltabb réteget célozták meg: az *öregeket* és a *gyerekeket*.

Ami jelen sorok íróját leginkább a gép elé ültette: az immár másodszor megrendezett *játszóház* sikere. Sokat beszélünk a családi nevelés hézagairól, hogy ne mondjak

szakadékokat. Tudjuk, mennyi a lézengő, "kulcsos" gyerek és mennyi az agyonterhelt szülő, aki talán nem akar, de talán nem is képes - mert nem jut hozzá: elfoglalja és kimeríti a megélhetésért való küzdelem, vagy: mert ővele sem foglalkoztak, s a hogyant nem volt hol és kitől megtanulnia -, nem tud gyermekével foglakozni. Ezért tűnik a fiatal kultúrközpont eddigi tevékenysége egyik legjelentősebb állomásának a játszóház beindítása. Első alkalommal - októberben - kilenc gyerek jött el. De a csekély létszám szemernyit sem szegte kedvét a megjelenteknek: nagy örömmel feledkeztek bele a gyurmázásba, az őszi évad kínálta gesztenyebáb-készítésbe; utána három előadóművész szórakoztatta őket nagy szeretettel és hozzáértéssel, énekre tanítva, a játékba való bekapcsolódásra inspirálva a kisszámú, ám lelkes csapatot. (De jó, hogy vannak előadóművészek, akik kilenc gyereknek is örömmel és színvonalasan játszanak!) Úgy látszik, az első játszóháznak jó híre kelt, mert a novemberin immár mintegy harmincan voltak a legkülönbözőbb korosztályokból: 2-3 évestől a 10-12 évesig. Nem könnyű ennyire vegyes társaságnak olyan programot kínálni, amelyben mindenki talál kedvére valót. Úgy tűnik, ezúttal sikerült.

Ki-ki kedve szerint választhatott a manuális tevékenységek közül: az egyik asztalnál rajzoltak, színeztek a legkisebbek, a másiknál dísztárgyak, "ékszerek" készültek színes papírból, a harmadiknál mozgatható kezű-lábú mikulások születtek. Néhány szülő az előcsarnokból, az ajtóból ügyelte elmerülten ténykedő, ragasztós mancsú csemetéjét, egyik-másik maga is beült közéjük. Egy-két anyuka az aprók táncházába is beállt, segítségéül nemcsak saját, odaadóan tapsoló-csapásoló, remekül lépkedő csöppségének, hanem a táncház (és az egész játszóház) önkéntes animátorainak: a vasárnap délelőttjüket önzetlen lelkesedésből itt-töltő négy "hajlikázós" kislánynak.

És volt még közös népdaltanulás, s ismét közös tánc, míg a korgó gyomor meg a családi megegyezés haza nem szólította a közönséget. A házigazdák egy órakor vetettek véget a zenének. Reméljük, ismét híre megy a jó mulatságnak, s legközelebb még többen eljönnek.

S azt is reméljük, hogy a kerületi önkormányzat áldásával és segítségével működő Rákoskerti Művelődési Háznak egyszer majd lesz pénze több ollóra, több készlet színes ceruzára, s gyöngyöt sem fogja mindig darabkára vagdosott színes műanyag szívószál meg parafadugó-karika helyettesíteni. S egyszer majd talán telik élő zenére: egy-két hangszeres közreműködőre is.

Amit a rákoskerti vasárnapi játszóház legfőbb tanulságának érzünk, azt alig merjük hangosan kimondani: - pssszt, nehogy meghallják a pénzeket osztogató illetékesek! - tehát csöndben és zárójelben: nagyon kevés pénzből is lehet kultúrát és örömöt varázsolni! Tessék megpróbálni!

ELŐD NÓRA

A libapásztorlány játékai

Részlet az 1943-ban megjelent "A szegény asszony élete" című immár klasszikussá lett néprajzi műből

A kis libapásztor eleinte nyolc óráig alszik. Pedig a liba, még ha sárga is, mihelyt kezd virradni, csípi, marja egymást; vagy füvet kell vinni neki, vagy kiereszteni. Nemcsak azért nem keltik fel hamarabb, mert kedveznek neki, hanem mert tavasszal még jókor reggel hidegharmatos a fű, harmatban pedig nem legel a liba, csak megy örökö-